

เศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง¹ (Socio-Economic and Income Distribution in Laemchabang City Municipality)

ปาริฉัตร เต็งสุวรรณ² และ กอบกาญจน์ ปันพงษ์³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป โครงสร้างพื้นฐาน ประชากร แหล่งที่มาของรายได้ ระดับรายได้ พฤติกรรมการใช้จ่าย การบริโภค ทรัพย์สิน ภาวะหนี้สิน และการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง รวมถึงสภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนการได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือ และการใช้บริการจากภาครัฐของประชากรในชุมชน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงการกระจายรายได้ของครัวเรือนในชุมชน ตลอดจนวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการและแนวทางในการพัฒนาชุมชน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ครัวเรือนตัวอย่าง ในปี พ.ศ. 2557 มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของครัวเรือน และทำการวิเคราะห์การกระจายรายได้ของครัวเรือนโดยใช้วิธีการวัดความไม่เท่าเทียมทางรายได้ หรือการหาค่าสัมประสิทธิ์จีนิ และเส้นโค้งลอเรนซ์ ผลการศึกษาพบว่าครัวเรือนตัวอย่าง 400 ครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาถึงปริญญาตรี ประกอบอาชีพหลักเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 45,531.70 บาทต่อเดือน อาชีพรองคือค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน 15,956.41 บาทต่อเดือน รายจ่ายส่วนใหญ่ของครัวเรือนใช้เพื่อบริโภคอาหารและเครื่องใช้ รองลงมาเป็นรายจ่ายด้านหนี้สินโดยใช้เพื่อประกอบอาชีพ และเพื่อการศึกษา ในรูปแบบการใช้บัตรเครดิตมากที่สุด ทั้งนี้ครัวเรือนมีความต้องการให้หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชน สำหรับผลการวิเคราะห์การกระจายรายได้พบว่าค่าสัมประสิทธิ์จีนิ มีค่าเท่ากับ 0.3954 คือ การกระจายรายได้ของครัวเรือนมีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากมีค่าใกล้ 0 มากกว่า 1 หรืออยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูงเกินไปนัก และดีกว่าการกระจายรายได้ในภาพรวมของประเทศเล็กน้อย ส่วนความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้พบว่า กลุ่มคนรวยในเขตเทศบาลฯ มีรายได้รวมกันร้อยละ 30.86 ของรายได้ชุมชน ส่วนคนจน มีรายได้รวมกันร้อยละ 2.20 ของรายได้ทั้งชุมชน โดยคิดเป็นค่าความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ต่างกัน 14.03 เท่า

คำสำคัญ: สภาพเศรษฐกิจสังคม การกระจายรายได้ เทศบาลนครแหลมฉบัง

ABSTRACT

This research aimed to study the conditions of Laemchabang municipalities in terms of the infrastructure, demographic, source of revenue, level of income, spending habits, consumption, property, debt and household savings. Living conditions welfare assistance and the use of public services in the municipalities were also included in this study. The data were then analyzed to examine the distribution of household income and identify related problems in order to formulate development plan for the community. The study used primary data collected by questionnaire and interviews of sample households in 2014. Then, using the descriptive analyzes in the preliminary data and analyzed the distribution of household income by measuring inequality of income (the Gini

¹ ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา

² อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
อีเมลล์ parichat.te@gmail.com

³ อาจารย์ประจำภาควิชาเศรษฐศาสตร์ประยุกต์ คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา
อีเมลล์: kobkan.panphong@gmail.com

Coefficient and the Lorenz Curve). The study found that most members of 400 household samples in Laemchabang municipalities had primary education to bachelor degree, had their own resident, worked in private companies as the main occupations (the average income was 45,531.70 baht per month), worked as merchants for the secondary occupations (the average income was 15,956.41 baht per month). The majority of household expenditures were used on food and beverages, followed by debt payment for occupation and study purposes, which were mostly paid through the credit cards. However, households wanted the government to take increasing role in improving the environment of the community. The analysis of income distribution shows that the Gini coefficient is equal to 0.3954. It means that the distribution of household income is remained well-balanced because the value is closer to 0 than 1 or it's not too high. Furthermore, the value shows better in income distribution compared to the whole country. The income disparity between the richest and poorest group in the municipality reveals that the rich are earning combined 30.86 percent of the total income and the poor have 2.20 percent of total income, accounting for the disparity in income between the two groups equals to 14.03 times.

Keywords: Socio-Economic, Income Distribution, Laemchabang City Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงแห่งหนึ่งของประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวมประจำจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ประจำปี พ.ศ. 2557 ของจังหวัดชลบุรี สูงเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) เนื่องจากเป็นจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมหลายแห่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ ถือเป็นเมืองท่าที่สำคัญของประเทศ เพราะเป็นที่ตั้งของท่าเรือพาณิชย์หลัก ได้แก่ ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ซึ่งสามารถรองรับเรือขนาดใหญ่ที่ขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ และนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ซึ่งเป็นศูนย์รวมโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รวมถึงมีการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศและมีความความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอันมาก (สำนักงานคลังจังหวัดชลบุรี, 2553) ทั้งนี้เทศบาลนครแหลมฉบังอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางประมาณ 125 กิโลเมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 109.65 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 2.5 ของพื้นที่จังหวัดชลบุรี โดยมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตอำเภอสัตหีบ และพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตอำเภอบางละมุง อันประกอบด้วย 5 ตำบล 24 หมู่บ้าน จากศักยภาพของพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบัง ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาชุมชน สังคมและสิ่งแวดล้อมตามโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล

ตะวันออก ทำให้มีการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งที่ตั้งของท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และชุมชนเมืองใหม่ ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของพื้นที่ขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมเป็นหลัก นอกจากนี้ยังมีธุรกิจต่อเนื่องที่สำคัญ ได้แก่ การพาณิชย์กรรมและการขนส่งสินค้า เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเลียม กลุ่มสวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ เป็นต้น (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2554) จากการที่เศรษฐกิจในพื้นที่มีการพัฒนาเป็นอย่างมาก ทำให้พื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการประกอบอาชีพของแรงงานทั้งทางตรง และทางอ้อมจากภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ส่งผลให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของครอบครัวและประชากรต่างถิ่นเข้ามาทำงานในพื้นที่เป็นจำนวนมากจะเห็นได้จากจำนวนประชากรที่พำนักอยู่ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนทั้งสิ้น 81,813 คน โดยมีประชากรแฝงที่เข้ามาทำงานตามสถานประกอบการต่างๆ อีกไม่น้อยกว่า 60,000 คน (เทศบาลนครแหลมฉบัง, 2559) นอกจากนี้หากพิจารณาจำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังพบว่าจำนวนครัวเรือนมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปีโดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.47 นอกจากนี้เขตพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังยังเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาที่สำคัญ คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตสัตหีบ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถาบันจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่รองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการพัฒนากำลังคน

ในเขตภูมิภาคชายฝั่งทะเลตะวันออก ตลอดจนเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันออก โดยเป็นสถาบันที่มีบทบาทมากในการพัฒนาพื้นที่ของชุมชน ในด้านการเป็นศูนย์รวมทางวิชาการและเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน อีกทั้งยังมีส่วนในการกระจายรายได้ลงสู่ชุมชนจากรายจ่ายของนิสิตซึ่งมีจำนวนรวมประมาณ 13,656 คน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2559) และบุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ อีกประมาณ 570 คน (กองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2559) ประกอบกับจากรายงานผลการวิจัยเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่อชุมชนโดยรอบ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ของคณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา พบว่าการใช้จ่ายของนิสิตและบุคลากรดังกล่าว ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยสูงถึง ประมาณ 1,278,284,212.31 บาทต่อปี (วรายศ ละครมัยศรี, 2552) ทำให้พื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม แต่อย่างไรก็ตามการที่พื้นที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วส่งผลให้ประชากรและครัวเรือนดั้งเดิมบางส่วนที่อยู่ในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็ว อาทิ การที่ประชากรผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมบางส่วนทำการขายที่ดินทำกินให้แก่ภาคอุตสาหกรรมส่งผลให้ต้องเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นแทน ตลอดจนจนประชากรผู้ใช้แรงงานต้องปรับตัวจากภาคเกษตรกรรมสู่ภาค อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมมากขึ้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ สังคมของครัวเรือนในพื้นที่ ตลอดจนอาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ของประชากรในพื้นที่มากขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น การสำรวจสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้ของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง จะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถใช้ข้อมูลจากผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนจนความเป็นอยู่ของประชากรในพื้นที่ อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการศึกษาค้นคว้า การเรียนการสอน หรือการทำวิจัยเชิงพื้นที่ของบุคลากรทางการศึกษา

นิสิต นักศึกษา ของสถาบันการศึกษาทั้งในและนอกพื้นที่ ตลอดจนจนสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนธุรกิจของภาคเอกชนที่มีเป้าหมายการลงทุนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป โครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลประชากร การได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือ และการเข้ารับบริการจากภาครัฐของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง
2. เพื่อศึกษาถึงแหล่งที่มาของรายได้ ระดับรายได้ พฤติกรรมการใช้จ่าย การบริโภค ทรัพย์สิน ภาวะหนี้สิน และการออมของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงการกระจายรายได้ของครัวเรือนในชุมชนเทศบาลนครแหลมฉบัง
4. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการและแนวทางในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านพื้นที่ งานวิจัยครั้งนี้ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากครัวเรือน และประชากรที่อยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลนครแหลมฉบัง จำนวน 24 หมู่ ใน 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลทุ่งสุขลา ตำบลบึง ตำบลบางละมุง ตำบลสุรศักดิ์ และตำบลหนองขาม

ด้านข้อมูลงานวิจัย การวิจัยครั้งนี้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ โดยทำการสุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บแบบสอบถามจากครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ในปี พ.ศ. 2557 และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสื่อออนไลน์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมมาจากการออกแบบสอบถามและทำการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ. 2557 โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของครัวเรือน ส่วนที่ 2 สภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน ส่วนที่ 3 สภาพสังคมของครัวเรือน ส่วนที่ 4 ความต้องการ

ในการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่วนที่ 5 สภาพปัญหาในชุมชนและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหา

ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการรวบรวมข้อมูลประเภทบทความ สิ่งพิมพ์ วารสารประจำปี และเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษา (N) คือครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 55,398 ครัวเรือน

ระดับความเชื่อมั่น (1- α) กำหนดค่าความน่าจะเป็นที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 กล่าวคือ โอกาสที่ค่าประมาณพารามิเตอร์จะมีความถูกต้องเชื่อถือได้ที่ระดับร้อยละ 95

ขนาดของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (E) เท่ากับ 0.05 กล่าวคือ ในการสำรวจด้วยการสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ผลต่างระหว่างค่าจากการประมาณ ($\hat{\theta}$) กับค่าจริงของประชากร (ค่าพารามิเตอร์ θ) มีความแตกต่างกันไม่เกิน ร้อยละ 5

ค่าสัมประสิทธิ์ความผันแปร (V) กรณีนี้ผู้วิจัยไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จึงประมาณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยกำหนดให้มีค่าเท่ากับครึ่งหนึ่งของ

ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (อนุรักษ์ โชติดีติก, 2555) หรือ $\sigma=0.5\mu$ และเนื่องจาก $V = \sigma/\mu$ ดังนั้น V จึงมีค่าเท่ากับ 0.5

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (n) จากทฤษฎีความน่าจะเป็น ทฤษฎีความแปรปรวนของค่าประมาณ และข้อสมมติที่ว่าลักษณะต่างๆ ของประชากรที่ศึกษามีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) สูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดตัวอย่างสำหรับการประมาณค่าพารามิเตอร์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีมาดังตารางที่ 1 โดยกำหนด $1-\alpha = 0.95$ จะได้ค่า $Z = 1.96$ ซึ่งสามารถคำนวณได้ตามสมการที่ (1) โดยมีรายละเอียดดังนี้

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร } n_{\text{rel}} &= \frac{Nk^2V^2}{k^2V^2 + NE'^2} \quad (1) \\ n_{\text{rel}} &= \frac{(55,398)(1.96)^2(0.5)^2}{(1.96)^2(0.5)^2 + (55,398)(0.05)^2} \\ &= \frac{53,204.24}{0.96 + 138.50} \\ &= \frac{53,204.24}{139.46} \\ &\approx 382 \text{ ครัวเรือน} \end{aligned}$$

ตารางที่ 1 สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง

$\hat{\theta}$	ขนาดตัวอย่าง (n)	
	Absolute Error : $ \hat{\theta} - \theta \leq E$	Relative : $\left \frac{\hat{\theta} - \theta}{\theta} \right \leq E'$
ยอดรวม	$n = \frac{N^2k^2\sigma_x^2}{Nk^2\sigma_x^2 + E^2}$	$n_{\text{rel}} = \frac{Nk^2V^2}{k^2V^2 + NE'^2}$

ที่มา: อรพินท์ แมททิว (2552)

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างที่ได้จากวิธีการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิเป็นสัดส่วน

ตำบล	หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง (Adjusted)
ทุ่งสุขลา	1	1,214	9	9
	2	1,314	9	9
	3	687	5	5
	4	40	0	1
	5	973	7	7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตำบล	หมู่ที่	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนตัวอย่าง (Adjusted)	
ทุ่งสุขลา	6	2,698	19	19	
	7	2,151	16	15	
	8	3,219	23	23	
	9	5,003	36	36	
	10	4,229	31	31	
	11	2,182	16	16	
	12	1,951	14	14	
	1	1,396	10	10	
	บึง	5	1,535	11	11
		9	831	6	6
		10	2,553	18	18
	บางละมุง	4	956	7	7
6		5,522	40	40	
7		305	2	2	
8		3,000	22	22	
9		271	2	2	
สุรศักดิ์	3	1,065	8	8	
	9	1,078	8	8	
หนองขาม	11	11,225	81	81	
รวมทั้งหมด		55,398	400	400	

ที่มา: เทศบาลนครแหลมฉบัง (2555); จากการคำนวณ (2559)

ผลลัพธ์จากการคำนวณได้จำนวนตัวอย่าง 382 ครัวเรือน ดังนั้น จึงกำหนดให้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 400 ชุด โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ส่งผลให้ได้จำนวนตัวอย่างแบ่งตามตำบลและหมู่ดังตารางที่ 2

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์การกระจายรายได้ของครัวเรือนจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยใช้วิธีการวัดความไม่เท่าเทียมทางรายได้หรือการหาค่าสัมประสิทธิ์จินี (Gini Coefficient) และจากเส้น Lorenz Curve โดยค่าสัมประสิทธิ์จินีสามารถคำนวณได้จากสมการ (2)

(Fei, Ranis & Kuo, 1979) สัมประสิทธิ์จินีสามารถคำนวณได้จากสมการ (2)(Fei, 1979)

$$G_y = (2/n) U_y - (n+1)/n \quad (2)$$

โดยที่ G_y = ค่าสัมประสิทธิ์จินี

$$U_y = 1(y_1) + 2(y_2) + \dots + n(y_n)$$

กำหนดให้

$$y = (Y_1/S_y, Y_2/S_y, Y_3/S_y, \dots, Y_n/S_y)$$

โดยที่ U_y = ค่าถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของลำดับสัดส่วนรายได้ครัวเรือน

Y_n = สัดส่วนรายได้ของแต่ละครัวเรือนต่อรายได้ของครัวเรือนทั้งหมด

Y_n = รายได้ของแต่ละครัวเรือน

S_y = รายได้ของครัวเรือนทั้งหมด

n = จำนวนครัวเรือนทั้งหมด

และ $Y_1 \leq Y_2 \leq \dots \leq Y_n$

การวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนและทัศนคติทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำการวิเคราะห์โดยเรียงตามลำดับความต้องการหรือตามระดับความสำคัญของปัญหาด้านต่างๆ ตลอดจนความคิดเห็นของครัวเรือนและประชากรต่อการสนับสนุนของรัฐบาล เพื่อสรุปปัญหาและเสนอแนะแนวทางหรือโครงการในการแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

จากผลการสำรวจสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนในชุมชน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ กล่าวคือ มีอายุระหว่าง 20- 59 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาปริญญาตรี และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย

ด้านสภาพเศรษฐกิจ ครัวเรือนส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยเป็นของครัวเรือนเอง โดยลักษณะที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวและทาวน์เฮาส์ มีการครอบครองยานพาหนะประเภทรถจักรยานยนต์มากที่สุด รองลงมาเป็นรถยนต์นั่ง (4 ล้อ) ด้านการประกอบอาชีพของสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ส่วนการประกอบอาชีพรองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้างรายวัน และเกษตรกรรมตามลำดับ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในครัวเรือนตัวอย่างที่ทำการสำรวจ พบว่ามีรายได้ต่อหัวจากอาชีพหลักเฉลี่ย 20,355.95 บาทต่อเดือน ซึ่งเมื่อเทียบกับรายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัวของประชากรในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2557 ที่เฉลี่ยอยู่ที่ 11,156.42 บาทต่อเดือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2559) ดังนั้นรายได้เฉลี่ยของประชากรจากครัวเรือนตัวอย่างในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเกือบเท่าตัว ด้านรายจ่ายของครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภคอาหารและเครื่องดื่ม รองลงมาเป็นรายจ่ายสินเชื่อเงินกู้ ดอกเบี้ย และรายจ่ายด้านการศึกษาของบุตรหลานตามลำดับ ด้านการกู้ยืมเงิน ครัวเรือนตัวอย่างกว่าครึ่งมีการกู้ยืมเงินจากบัตรเครดิต และธนาคารพาณิชย์ ด้านการออมส่วนใหญ่มีการออมผ่านธนาคารพาณิชย์

ด้านสังคมส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ที่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดอื่น และนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด

ความต้องการในการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน พบว่าส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ แต่ยังคงต้องการความช่วยเหลือทั้งในด้านสุขภาพกาย จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ โดยต้องการความช่วยเหลือในด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด

ด้านสภาพปัญหาในชุมชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุปัญหาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณูปโภคในชุมชนปัญหาอาชญากรรม สิ่งแวดล้อมความยากจน และการทุจริตคอร์รัปชันตามลำดับ

ด้านการกระจายรายได้ของครัวเรือนเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์จินีมีค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูง กล่าวคือลักษณะการกระจายรายได้ของครัวเรือนยังคงมีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าระดับประเทศเล็กน้อย ส่วนความเหลื่อมล้ำทางด้านการรายได้พบว่า กลุ่มคนรวยในเขตเทศบาลฯ มีรายได้รวมกันร้อยละ 30.86 ของรายได้ชุมชน ส่วนคนจน มีรายได้รวมกันร้อยละ 2.20 ของรายได้ทั้งชุมชน โดยคิดเป็นค่าความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ต่างกัน 14.03 เท่า ซึ่งยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

การอภิปรายผล

การวิจัยสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังและสามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลในระดับประเทศได้โดยจะเห็นได้ว่าสภาพความเป็นอยู่ของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังเมื่อพิจารณาจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในครัวเรือนตัวอย่างพบว่ามีค่าสูงกว่ารายได้ประชาชาติเฉลี่ยต่อหัวของประชากรในประเทศไทยปี พ.ศ. 2557 อยู่กว่าร้อยละ 82 ซึ่งสะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจของชุมชนที่ค่อนข้างดีกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาการกระจายรายได้ของชุมชนจากค่าสัมประสิทธิ์จินี (Gini Coefficient) และเส้นโค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve) ยังพบว่ามี การกระจายรายได้ที่ดีกว่าระดับประเทศเล็กน้อย ส่วนการถือครองรายได้ของคนในชุมชน กลุ่มคนรวยที่สุด จำนวน 10% ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบังถือครองรายได้ร้อยละ 30.86 ของรายได้ชุมชนส่วนคนจน

ที่สุด จำนวน 10% ถือครองรายได้ร้อยละ 2.20 ของรายได้ทั้งชุมชน โดยคิดเป็นค่าความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ต่างกัน 14.03 เท่า ซึ่งเมื่อเทียบกับระดับประเทศที่คนรวยที่สุด จำนวน 10% ถือครองรายได้กว่า 39.3% ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่คนจนที่สุดจำนวน 10% ถือครองรายได้เพียง 1.6% เท่านั้น หรือรายได้ระหว่างกลุ่มคนที่รวยที่สุดกับกลุ่มคนที่จนที่สุดเฉลี่ยแล้วห่างกันถึง 25.2 เท่า (นครินทร์ ศรีเลิศ, 2557) ดังนั้น การถือครองรายได้ของคนแต่ละกลุ่มและการกระจายรายได้โดยรวมของชุมชนยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าระดับประเทศ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาของครัวเรือนในชุมชนพบว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพราะผลกระทบจากอุตสาหกรรม รวมถึงปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ตลอดจนปัญหาค่าครองชีพจากการขยายตัวของเมือง ดังนั้น การเข้าถึงปัญหาอย่างต่อเนื่อง และการแก้ปัญหาอย่างทันที่ถือเป็นประเด็นหลักที่สำคัญประเด็นหนึ่งที่ภาครัฐควรมุ่งให้ความสำคัญเพื่อการแก้ไขปัญหาภายใต้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนในแต่ละโครงการที่จัดตั้ง ตลอดจนกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งแน่นอนว่าการจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการและชัดเจนได้นั้น ภาครัฐจำเป็นต้องอาศัยระบบข้อมูลประชากรรายบุคคลที่มีความแม่นยำอีกด้วย (กอบกาญจน์ บันพงษ์ และปาริฉัตร เต็งสุวรรณ, 2556) ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อให้สามารถเข้าถึงปัญหาของประชากรในชุมชนอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องอาศัยระบบการรับข้อร้องเรียนร้องทุกข์ที่เข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการตอบสนองต่อปัญหาอย่างทันที่ไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลด้านปัญหาและความต้องการการพัฒนาของคนในชุมชน ควรมีการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องในภาคเอกชน และสมาชิกชุมชนที่มีบทบาทในการบริหารชุมชน ตัวแทน หรือผู้นำชุมชน ร่วมด้วยจะทำให้ได้ข้อมูลความต้องการและแนวทางการพัฒนาที่ลึกซึ้ง และกว้าง ขวางมากยิ่งขึ้น

2. ปัญหาบางประการที่ครัวเรือนต้องการให้เกิดการพัฒนา และจัดว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ แต่ไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากเท่าที่ควร อาทิ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ยังคงขาดมาตรการการป้องกัน หรือการชดเชยอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในท้องถิ่น จึงควรทำการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการผลิตของภาคอุตสาหกรรมต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชน เพื่อหาแนวทางในการชดเชยเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบในรูปของการจ่ายค่าชดเชยจากผู้ก่อมลพิษ การลดมลพิษหรือควบคุมการปล่อยมลพิษในชุมชน เป็นต้น รวมถึงผลกระทบของการขยายตัวของชุมชนต่อปัญหาสังคม อาชญากรรม ยาเสพติด และค่าครองชีพที่สูงขึ้น โดยหามาตรการในการป้องกัน และแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากการเข้าถึงปัญหาของหน่วยงานที่รับผิดชอบผ่านผู้นำชุมชน หรือเปิดช่องทางในการรับเรื่องร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพ และมีผู้รับผิดชอบในการประสานงานเพื่อแก้ปัญหาโดยตรง

3. เนื่องจากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการกระจายรายได้ของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ครั้งนี้เป็นการสำรวจข้อมูลของครัวเรือนตัวอย่างในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งข้อมูลต่างๆ ของครัวเรือนย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาผ่านไป ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจข้อมูล และทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลเชื่อมโยงเข้าถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือนในชุมชน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างทันที่

4. จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจระดับการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่างมีระดับการศึกษาสูงสุดที่ระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนควรได้รับการส่งเสริมการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น การศึกษาวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับความต้องการด้านการศึกษาและหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชากรในเขตพื้นที่เทศบาลนครแหลมฉบังจะเป็นประโยชน์ในการช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- กองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2559). รายงานจำนวนบุคลากรทั้งหมดในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี 2558 จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด ประเภทบุคลากรและสายงาน. สืบค้นจาก http://www.person.ku.ac.th/new_personweb/stat.php
- กอบกาญจน์ บันพงษ์ และปาริฉัตร เต็งสุวรรณ. (2556). *ภาวะการพึ่งพิงอุตสาหกรรมและแนวทางการพัฒนาเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในเขต*

ชุมชนเทศบาลนครแหลมฉบัง. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา. นครินทร์ ศรีเลิศ. (2557, 29 กันยายน). สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย. กรุงเทพฯธุรกิจ. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/607772>

เทศบาลนครแหลมฉบัง. (2554). *แผนพัฒนา 3 ปี พ.ศ. 2555-2557 ของเทศบาลนครแหลมฉบัง*. สืบค้นจาก http://www.lcb.go.th/data.php?menu_id=179

เทศบาลนครแหลมฉบัง. (2555). *ข้อมูลประชากร โรงเรียน ในเขตเทศบาลนครแหลมฉบัง ณ ปี พ.ศ. 2555 (อัดสำเนา)*. ชลบุรี: เทศบาลนครแหลมฉบัง.

เทศบาลนครแหลมฉบัง. (2559). *ข้อมูลทั่วไป เทศบาลนครแหลมฉบัง*. สืบค้นจาก http://www.lcb.go.th/data.php?page=2&menu_id=136

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2559). *จำนวนนิสิตปัจจุบัน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. สืบค้นจาก https://www.regis.ku.ac.th/cpcmns/rpt_std_ku3.php

วรยศ ละม้ายศรี. (2552). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการจัดตั้งมหาวิทยาลัยต่อชุมชนโดยรอบ: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *ตารางสถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด (2547-2557)*. สืบค้นจาก http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=gross_regional

สำนักงานคลังจังหวัดชลบุรี. (2553). *ศักยภาพของจังหวัดชลบุรี*. สืบค้นจาก <http://klang.cgd.go.th/cbi/webpage.asp?page=27>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). *รายได้ รายจ่ายครัวเรือน และจำนวนครัวเรือน [ชุดข้อมูล]*. สืบค้นจาก <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries11.html>

อรพินท์ แมททิว. (2552). *แนวทางการกำหนดขนาดตัวอย่าง*. สืบค้นจาก http://thailocal.nso.go.th/nso-cms/stat_exam.html

อนุรักษ์ โชติดีติก. (2555). *สถิติเพื่อการวิจัย: มุ่งสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: วิรัตน์เอดดูเคชั่น.

Fei, J. C. H., Ranis, G., & Kuo, S. W. Y. (1979). *Growth with equity: The Taiwan case*. A World Bank research publication. Washington, D. C.: The World Bank.